

Spaden betecknar allt det arbete som utförs för nationen. Skorna symboliserar de barn som försvinner varje dag.

Foto: Viktoria Olausson

Willies konst visar rasförtrycket

På Moderna Museet i Stockholm visades för några år sedan en utställning med afrikansk konst. Där fanns en otäck metallskulptur av en polis i naturlig storlek med en galen hund, signerad Willie Bester från Kapstaden.

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 2 2010

— **DU RÖR LÅGAN I SMÅ CIRKLAR SÅHÄR**, så båda sidorna är varma samtidigt, sen kan du värma på svetspinnen.

Svetslågan gör metallen orange, sedan gul. Under Willies hand blir glappet mellan plåtbitarna snabbt en elegant svetsad söm. När jag får pröva bränner jag mest hål i plåten medan svetslopporna flyger som gnistor från tomteblöss. Willie låter mig tålmodigt gå löst på hans skulptur medan jag lär mig.

— Ibland är det bra med misstag, de ger verket mer karaktär, säger han diplomatiskt.

Två fötter har tagit form på arbetsbordet i garaget. Huvudet

är också klart, uppspetat på en ställning. Detta ska bli en kvinna i traditionella xhosakläder. En arbetare bärandes på något slags djurkropp är nästan klar och ska visas på Iziko, det nationella galleriet i Kapstaden.

Willie Bester är lantarbetarsonen från Cape Flats som gjorde internationell karriär som konstnär innan hans verk kunde visas i Sydafrika. Detta hände sig nämligen på åttiotalet när politiska verk av den typ Willie skapar inte kunde visas offentligt. Av skrot och annat satte han ihop skulpturer som avbildar samtiden i Sydafrika, med fokus på rasism och diskriminering. I slu-

tet av åttiotalet upptäcktes han av Frankrikes ambassad och ett par tre år senare kunde han lämna jobbet som tandläkarassistent och ägna sig åt konsten på heltid. Idag kan en skulptur inbringa 180 000 rand, men tar å andra sidan uppemot tre månader att färdigställa.

Hustrun, Evelyn Bester, arbetade tidigare i en kuriosabutik men sysslar nu med Willies affärer på heltid.

Hemma hos Willie Bester kan man klättra upp till en bil i taket.

Foto: Viktoria Olausson

– Det gick ju inte att han svarade i telefon, det tog upp all tid. Han är för snäll dessutom, säger ja till varenda student som vill skriva uppsats om Willie Bester. Och de är många. Eller konstgallerier som vill veta var en viss skulptur han gjorde för tio år sen finns idag. Det blir en hel del att hålla reda på när man arbetat i tjugo år.

Även hans eget hus i en liten ort utanför Kapstaden är ett konstverk, specialdesignat av honom och Evelyn och fyllt av skulpturer, målningar och textilkonst. I taket hänger en Fiat man kan kliva upp i bredvid den permanente passageraren av hopsvetsat skrot. Flera väggar pryds av spadar med barnskor på.

– Spaden betecknar allt det arbete som utförs för nationen.

Vita betar sig ofta som om svarta inte bidragit alls till Sydafrika, vi är bara en börda och de är sända hit av Gud. De tror också att ingen bodde här när de kom hit. Skorna symboliserar de barn som försvinner varje dag.

FÖR ATT FÅ LAGOM STORA STYCKEN att arbeta med skär vi upp metallband till kvadrater. Det gäller att föra lågan med rätt hastighet och passa sig för lopporna. Till Evelyns förtvivlan använder Willie snarare bekväma än säkra arbetskläder och sätter emellanåt eld på sig själv.

Mellan arbetspassen får jag honom att prata om sin konst. De flesta av hans verk handlar om diskriminering och rasism på olika vis. Om det gamla Sydafrika och hur det lever kvar idag.

– De flesta av mina verk handlar om rasdiskriminering. Jag brukade rösta på ANC eftersom jag delade deras värderingar, men jag blev arg när de började lura folk och sen dess river jag min valsedel. Idag finns det inget att rösta på. Men även när jag röstade på dem var jag aldrig medlem av partiet eftersom jag försöker granska dem.

WILLIE MINNS FORTFARANDE CHOCKEN när han som sjuåring besökte gården där fadern arbetade. Pappan, som var så macho hemma, kröp för den vite förmannen. Hans mat serverades på en gammal tallrik bredvid hundskålen och de svarta fick sova i ladan. Efter den upplevelsen tillkom många erfarenheter av apartheid, allt från småaktigheter i vardagen till grov misshandel och mord. Willie visar med en böjd metallbit hur en man som kommit i bråk med en farmare svetsades fast vid ett arbetsbord för att slås halvt ihjäl.

– Sånt händer än idag och de kommer alltjämt undan med det. Afrikanderna vill inte prata om det förflutna, men de lever fortfarande i det.

Sen lägger han tillbaka metallbiten i högen av skrot som ska bli nästa skulptur.

VIKTORIA OLAUSSON
East London

De flesta av Willies verk handlar om diskriminering och rasism, om hur det gamla Sydafrika lever kvar idag.

Foto: Viktoria Olausson